

TANKOVÁ DIVIZE JAKO OMS ARMÁDY

V průběhu velitelsko-štábních cvičení jsme získali řadu zkušeností z plánování použití divize jako OMS armády.

S některými zkušenostmi se chci podělit se všemi, kteří se obdobnou problematikou zabývají.

Při přípravě cvičení jsme soustředili pozornost především na:

- zlepšení teoretické připravenosti cvičících,

- prohloubení znalostí rozhodčích o činnosti OMS zejména při působení v operační hloubce a zvýšení znalostí o nepříteli,

- přípravu rozehry a řízení tohoto cvičení.

Do zahájení cvičení jsme podřízené štáby seznámili s dosud publikovanými materiály o OMS a poskytli jim pomoc v přípravě a vedení štábních nácviků na obdobné téma a tím jsme dosáhli jejich vyšší připravenosti na cvičení.

V přípravě rozhodčích jsme se zaměřili na objasnění zásad zasazení OMS do boje, ale zejména na činnost OMS v operační hloubce, a zvýšení znalostí o nepříteli. Vycházeli jsme z toho, že nepřítel v operační hloubce bude mít převážně charakter jednotlivých objektů, přičemž tyto objekty vyjadřené příslušnou taktickou značkou nemusí být v měřítku mapy a mají často složitou vnitřní strukturu s prvky různé důležitosti, rozmístěnými na velkých plochách.

Podrobně jsme proto objasnili organizaci, zásady činnosti, zabezpečení a další údaje o objektech, které OMS po vyslání má ničit. K tomu byli rozhodčí vybaveni účelnou pomůckou, pomocí níž dokázali usměrňovat cvičící při hodnocení nepřítelů.

Důraz kladli na prostředky jaderného napadení, protiletadlové raketové prostředky, místa velení, jednotky REB, letiště vrtulníků, naváděcí stanoviště letectva, tylové útvary a zařízení.

V neposlední řadě jsme věnovali pozornost přípravě řízení cvičení. Vycházeli jsme z dosavadních zkušeností získaných při VŠC, ale současně jsme si byli vědomi náročnosti zaměstnání, při kterém jsme procvičovali bojovou činnost v průběhu jednoho dne do hloubky 80 km (v souladu s možným tempem postupu OMS 80–100 km/den).

Činnost cvičících štábů jsme do jisté míry usměrnili (především z hlediska prostoru) na řešení jednotlivých situací. Po splnění všech úkolů spojených s vyřešením situace došlo k přemístění štábů do nových prostorů a procvičování dalších učebních úkolů.

Tento způsob činnosti umožnil dodržet plánovanou dynamiku činnosti, procvičit učební úkoly a současně dosáhnout toho, aby cvičící štáby hloubku cvičení jen „neprojely“.

I přesto, že se uvedený způsob řízení cvičení osvědčil, předpokládáme v budoucnu po zvýšení znalostí o činnosti OMS a získání dalších zkušeností ve štábech přistoupit k řízení VŠC v plné dynamice.

Průběh cvičení ukázal, že pro rozhodovací proces a plánování bojové činnosti můžeme vycházet z ustanovení předpisu Vševojsk-1-1. Rozhodnutí formuloval velitel divize ve smyslu čl. 53 uvedeného předpisu. Štáb zplánuoval podrobně činnost divize do bližšího úkolu a orientačně do dalšího úkolu OMS. Podrobně rozplánoval činnost divize na první den činnosti.

V průběhu vedení bojové činnosti velitel a štáb na základě stručné šifrovky od nadřízeného zplánovali činnost na další den. Toto plánování bojové činnosti dávalo perspektivu plnění úkolu jak divizi, tak plukům, a současně umožňovalo respektovat změny v situaci nepřítele, OMS i hlavních sil armády.

V úkolu pluku velitel divize stanovil:

- zprávy o nepříteli,
- posilové prostředky,
- čáru vyslání do boje a způsob proniknutí předním okrajem,
- bližší, následující úkol, směr činnosti a úkol kam vyjít do konce dne,
- osu přesunu na čáru zasazení.

Obsahem jednotlivých úkolů bylo zničení nebo ovládnutí stanovených objektů v hloubce nepřátelské sestavy.

Velitelé a štáby věnovali značnou pozornost vytvoření optimální sestavy pro přesun a vyslání OMS, období vyslání a odtržení OMS od jednotek na frontě, utváření bojové sestavy pro činnost v hloubce, činnosti přepadových odřadů, organizaci velení, spojení a doplňování OMS.

Při organizaci zabezpečení bojové činnosti kladli hlavní důraz na průzkum, zajištění a týlové zabezpečení.

Zvýšenou pozornost věnovali zhodnocení nepřítele, a to jak v prostoru zasazení OMS, tak v operační hloubce, kde bylo třeba hodnotit nepřítele jak v celku, tak po jednotlivých objektech.

Při plánování vyslání OMS se ukázalo jako potřebné přesunout divizi na čáru zasazení nejméně po třech osách, rychlost přesunu volit 25–30 km. h⁻¹, vzdálenost mezi vozidly stanovit na 25 km, mezi praporečnými proudy počítat s mezerou 3 km, mezi útvary podle situace stanovit mezeru 3–5 km.

Posilové prostředky — zejména dělostřelectvo, ženijní jednotky a týlové jednotky se zásobami bylo vhodné v potřebné míře decentralizovat a zabezpečit tak samostatnost útvarů při plnění bojových úkolů. Jejich zařazení do sestavy proběhlo ve výchozím prostoru a jen v omezené míře před vysláním.

Před hlavními silami ve vzdálenosti 20 až 30 km se na čáru zasazení přesunovaly předemurávané odřady (předvoje) v hodnotě zesílených praporů, jejichž úkolem bylo zabezpečit hlavní silám v součinnosti s jednotkami v dotyku proniknutí předním okrajem.

Dělostřelectvo jsme plánovali používat převážně decentralizovaně. Za přesunu na čáru zasazení byla část dělostřelectva přidělena předemurávaným odřadům. Dělostře-

lectvo v podřízenosti velitelů pluků se přesunovalo za čelní jednotkou hlavních sil. Oddíl vojskových raket a někdy i raketometný oddíl zůstávaly v podřízenosti velitele divize.

Jednotky PVO se přesunovaly na čele hlavních sil a bránily je před úderem ze vzduchu. Zálohy druhů vojsk, speciálních vojsk a týlové jednotky se přesunovaly ve středu sestavy, chráněny tankovými a mostostřeleckými jednotkami.

Druhý sled bránil sestavu OMS před úderem do týlu, k tomu vyčleňoval převážně zadní pochodové záštity, popř. zadní voje.

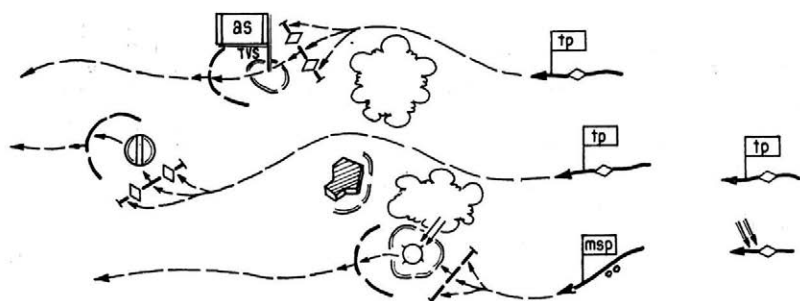
Takto vytvořená sestava dávala možnost rychle proniknout předním okrajem, odtrhnout se od jednotek v dotyku, zabezpečovala pevné velení, vytvářela podmínky pro zabezpečení bojové činnosti a manévru. Byla základem pro přechod bez podstatných změn k bojové sestavě v hloubce nepřátelské obrany.

Velitel armády vytvořil všestranné podmínky k tomu, aby OMS pronikla v předbojové nebo pochodové sestavě přes vojska prvního sledu armády a rychle se odpoúlala.

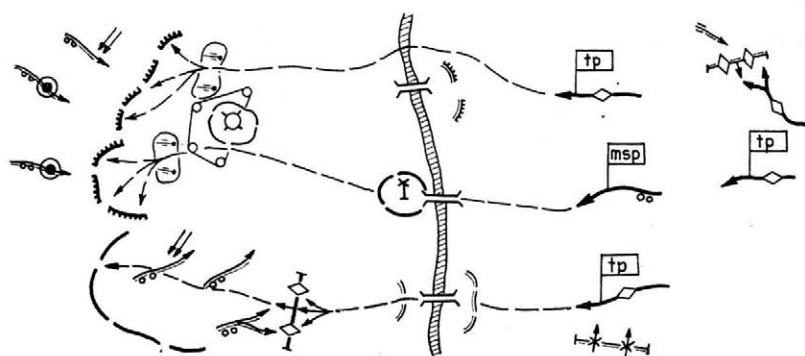
Přesto jsme k hlubšímu procvičení velitelů a štábů pro vyslání OMS vytvořili situaci, kdy bylo třeba rozvinout část předemurávaných odřadů a ty v součinnosti s jednotkami na frontě ničily nepřítele a vytvářely podmínky k proniknutí hlavních sil předním okrajem. Tato varianta zasazení OMS se ukazuje vzhledem k činnosti nepřítele i vlastních vojsk jako nejpravděpodobnější.

Velení při vyslání i v průběhu bojové činnosti uskutečňoval velitel divize převážně z PVS, které se rychle přemísťovaly do prostorů rozhodující činnosti, odkud velitel rychle upřesňoval úkoly, popř. řídil bojovou činnost pluků. Velitelské a týlové velitelské stanoviště se přemísťovaly v závislosti na vývoji situace prakticky bez rozvíňování a jejich prostřednictvím řídil velitel divize činnost druhého sledu, záloh a týlu. Místa velení se plně rozvíňovala při plánování bojové činnosti na příštím den.

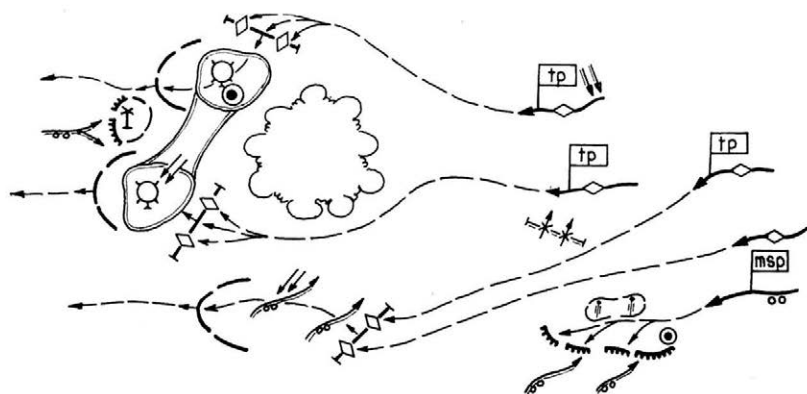
V průběhu cvičení jsme vedli podřízené k iniciativě, smělému rozhodování, aktivní činnosti a využívání různých forem manévru. Některé formy manévru uvádím na obrázcích 1 až 5. Současný úder na několik objektů — viz obr. 1. Zmocnění se přeprav a vytvoření předmostí — viz obr. 2. Zničení prostředků jaderného napadení a odrazení záloh nepřítele — viz obr. 3. Obklíčení nepřítele — viz obr. 4. Zničení záloh nepřítele ve střetném boji — viz obr. 5.

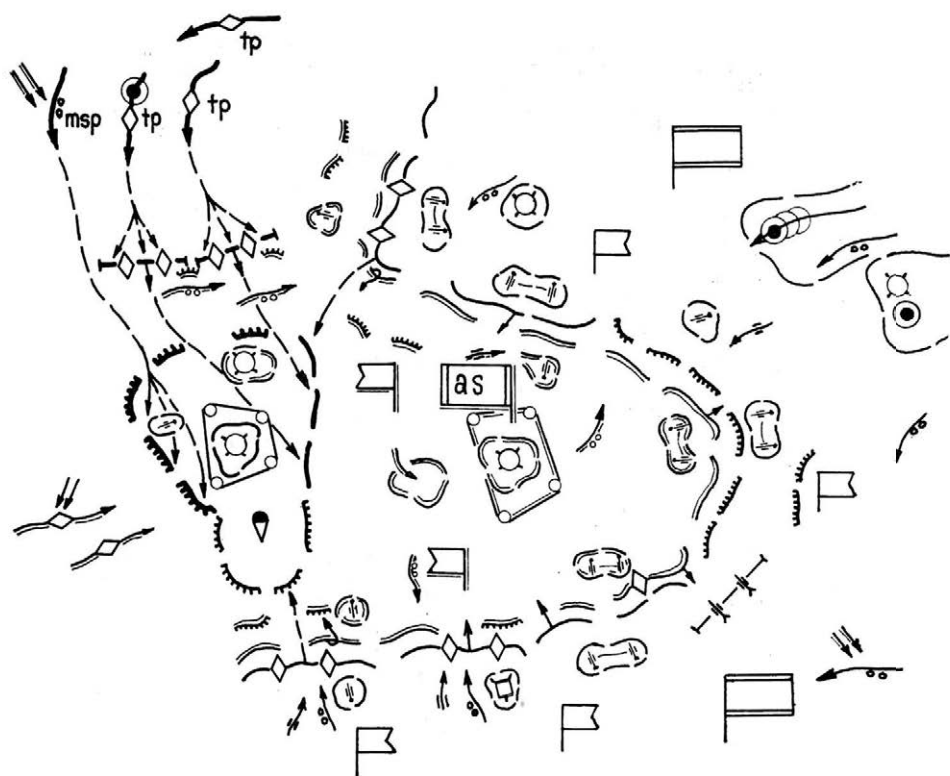
Obr. 1

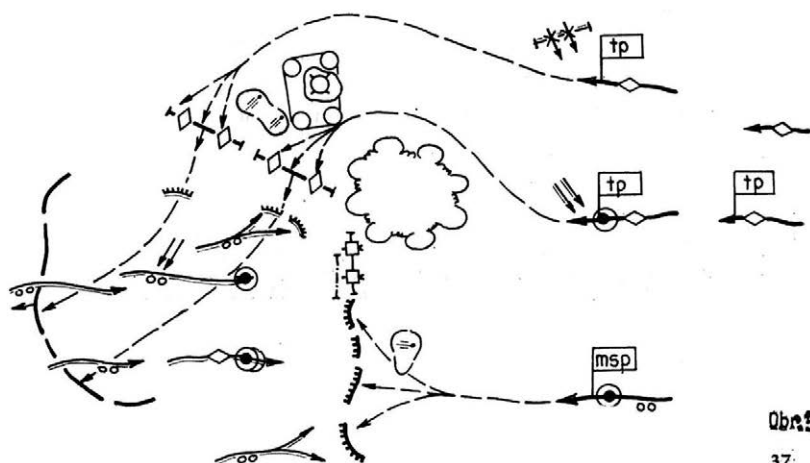
Obr. 2

Obr. 3

Obr. 4

Obr. 5

V průběhu cvičení jsme došli k závěru, že zvláštní pozornost si zaslouží plánování činnosti přepadových odřadů, které byly vysílány nejčastěji v hodnotě zesíleného praporu (roty) k ničení nebo ovládnutí jednotlivých objektů. V této činnosti se ukázala řada problémů, protože činnost těchto odřadů byla doposud věnována menší pozornost jak v teorii, tak v praxi.

Problémy byly také ve stanovení bojové hodnoty jednotlivých objektů a na základě toho určení jaké vlastní síly a prostředky použít k jejich ničení. Částečně jsme vypomohli našim štábům vydáním pomůcky (obdobně jako rozhodčím), v níž byla dána charakteristika nejdůležitějších objektů nepříteli.

Přepadové odřady jsou určeny k vedení vysoce manévrové, aktivní bojové činnosti v týlu nepříteli, zejména k ničení prostředků jaderného napadení, míst velení, prostředků REB, stanovišť velení letectva, obsazování letišť, důležitých komunikačních objektů atd.

Při plánování použití přepadových odřadů cvičící vycházeli z čl. 208 předpisu Vševojsk-1-1 a čl. 110 předpisu Vševojsk-1-2, které se zmiňují o použití speciálních odřadů k ničení zbraní hromadného ničení.

Získané zkušenosti ukazují, že přepadový odřad se může vytvářet ve složení:

- tankový (motostřelecký) prapor (rota),
- posilová motostřelecká (tanková) rota (četa),
- dělostřelecká baterie — oddíl,
- ženijní jednotka k odtarasování, popř. ničení objektů,
- další síly podle potřeby pro podporu a zabezpečení bojové činnosti.

Velitel pluku může plánovat vysílání přepadového odřadu předem (před zasazením) nebo v závislosti na situaci v průběhu boje. Vždy však po důkladném zhodnocení situace a stanovení možnosti k plnění úkolu.

V bojovém nařízení přepadovému odřadu se může udávat:

- stručné zprávy o nepříteli, objektu ničení,
- bojový úkol a v něm složení přepadového odřadu, velitele, objekt ničení a způsob činnosti,
- palebné údery v jeho prospěch,
- činnost po splnění bojového úkolu,
- dobu pohotovosti,

— další potřebné údaje — signály, spojení, čaru bezpečnostní vzdálenosti, součinnost atd.

Přepadový odřad v hodnotě zesíleného praporu může vyřadit z boje až dva objekty nepříteli za jeden den bojové činnosti.

Při činnosti dovedně využívá odkrytých boků, mezer a slabě bráněných míst, nezavazuje se do boje a rychle proniká k určenému objektu nepříteli. Z chodu se rozvinuje a po prudkém palebném přepadu nečekaně a odvážně zaútočí do boku a týlu na nejdůležitější část objektu, který zničí. Kromě ničení objektů se může přepadový odřad zmocňovat bojové techniky, zbraní, zásob, bojové dokumentace štábů, popř. brát zajatce k výslechu. Někdy však jen obsazuje objekty (např. letiště, přepravy přes vodní toky, komunikační uzly apod.) a tyto drží do příchodu hlavních sil.

Po splnění úkolu na jednom směru uskutěční manévr k dalšímu úderu nebo se začlení do hlavních sil pluku.

Přepadový odřad se pod ochranou čelní pochodové záštity přesunuje maximální rychlostí v pochodové nebo předběžné sestavě. K získání zpráv o nepříteli vysílá bojovou průzkumnou hlídku. Přepadové odřady budou často plnit úkoly v součinnosti s taktickými vzdušnými výsady.

Často bude OMS plnit úkoly, které vyžadují soustředit všechny síly k jednomu cíli. Bude to zejména při ničení nebo odražení útoku záloh nepříteli, ovládnutí důležitého prostoru, dokončení obklíčení nepříteli, splnění úkolu apod. V těchto případech velitel divize upřesní úkoly, soustředí úsilí útvarů na požadovaném směru nebo prostoru, centralizuje palby dělostřelectva a údery letectva, PVO a upřesní zabezpečení bojové činnosti. Podle situace nepříteli, vlastních vojsk, terénu a vzhledem k dalším podmínkám může divize jako OMS plnit tyto úkoly střetným bojem, útokem nebo obranou v duchu zásad předpisů s přihlédnutím k některým zvláštnostem činnosti v hloubce nepřátelské obrany.

Uvedl jsem některé poznatky z VŠC s podřízenými svazky, zachycené především očima vševojskového zpracovatele cvičení. Řadu dalších problémů chceme řešit v tomto výcvikovém roce a dosáhnout tak dalšího zdokonalení podřízených velitelů a štábů v této náročné problematice.